

POZNAMENÁNÍ

K OBJASNĚNÍ SMYSLU:

1) Xenofon počíná řeč svou, jakoby dříve o něčem jiném byl mluvil; neb slova: *πρὸ δὲ τῆς* — poukazují obyčejně na předešlou řeč nějakou; však nelze určit, s čím by dílo toto souviselo, ani s dílem jeho druhým: o *správě obce Lakedaemonské*, s nímž by nejspíše mohlo souviseti. Zdá se tedy, že Xenofon dílo toto samostatně napsal, a zvláštním způsobem začínaje hned k věci samé přistoupil. Dává za úvod takorak ouhrnek celé řeči své až k — *ἀποδείξω*. Athénané, dí on, ze všech způsobů řízení zemského způsob demokraticky sobě zvolili, který, ač dobře newolili, dobře předce udržují. Slovy: *τοὺτ' ἀποδείξω* vykazuje směr a důkladnost řeči své. Proč Xenofon, sám Athénán proti vládě Athénskeho lidu tak horlivě mluví, připomenouti sluší, což v životě jeho podotknuto, a pak, že demokracie pro Athény Solonem založená po 200 letech více ve svévolnou ochlo-

kracii se zvrhla, t. že obyčejně podlá chátka převládajíc své a ne obecni dobré vyhledávala a častokráte nejslechetnější muže pronásledovala. Xenofon z opatrnosti, aby snad lid Athénský proti sobě nerozhořčil, Solona v celé řeči své ani nejmenuje, kdežto o Lykurgovi zákonodárci Lakedaemonském v dílu svém druhém nad míru chvalně se zmiňuje. Solon byl u velké vážnosti lidu Athénskému. Dle zpráv Diogena Laertia a zvlášť Plutarcha byl Solon ze Salamis rodilý, syn Exekestida Atheňana z rodu královského po králi Kodrowi a připočten mezi sedmero mudrců řeckých. Moudrost svou sobě získal chodě za obchodem svým kupeckým po Egyptě, Kretě a Malé Asii, v zemích tehdaž nejvzdělanějších, kdežto, jakož pak i po Řecku politika, hvězdářství a básnictví za největší učenost pokládáno bylo. Zkušeností a rozmyslem vlastním dospěl Solon v takovou moudrost a vážnost, že nawrátiv se do otcovského města svého soudcem učiněn byl nad chudým proti bohatým zbourěným lidem. Což když dobře rozsoudil zvolen byl za vládcu zvaného Archonta celé obce Athénské. Nyní pečoval o správu obce své. Před ním již sice Triptolemus a Dráko zákony ustanovovali; bylť však jeden mezi nimi, dle kterého věřitel dlužníka svého nemohoucího mu zaplatiti za otroka sobě vzíti mohl, a tím se stávalo, že dál a dál více a více

měštanů co dlužníků w otroctví boháčům se dostávalo; čehož nemohouce děle wydržeti proti boháčům se zbouřili a pomocí Solonowou zwítěziwše nové zákony od něho žádali. Tento dle své zkušenosti a moudrosti zákony obecní zlepšil, a základní ten ustanovil: *aby rovnost mezi všemi občany se udržela a we všech obce se týkajících záležitostech před lidem we shromáždění (Εκκλησία) se rozhodovalo, a vše od něho ztwrzowalo; též by se před ním soudy činily.* Tím založil liduwládu, čili demokracii w Athénách, kteráž pak (owšem bez jeho vůle) w ochlokracii se přetwořila. Že Solon chátré lidu řízení obce přiknouti nechtěl, dokazuje jeho rozdělení všeho lidu dle jmění na čtvero tříd, a z nich po 100 sestawená welká rada — *ή βουλή*, při níž i aristokratům práwo dopřál, a každou třídu jen jí potřebnou mocí podělil. Starý soud Areopag, *Πρυτανειον* a jiná ustanowení, směřowaly k všeobecnému dobrému bohatých i chudých i otroků, w nichž on též člověka ctíti zákonem přikázal. Žádný veřejný dlužník a nešlechtetik neměl býti připuštěn k ouřadowání; wůdcowé a řečníci museli býti ženatí a mohowitější; lenost trestal a na opilstwi archonta smrt ustanowil. Při tom všem, jak sám prawil, obmýšlel jen pro Athénany takowáto ustanowení učiniti; pročež dle lidu Athénského vše lze posuzowati. Též asi ze šetrnosti nezminil se

Xenofon o Solonowi uznáwaje oumysl i tíseň jeho mezi lidem Athénským; kdežto Lykurg byw králem Spartánským, pak poručníkem králewice samostatněji sobě počínati mohl. Že i sám Xenofon wice ochlokracii zde na mysli měl, swědčí zde slowa jeho: *πονηροι* a naopak *χρηστοι*, anaž w patrném odporu proti sobě položena jsou t. *podlé a šlechtetní*, či luza a šlechta; též dotwrzují smysl ten slowa: *χειρους* — *ἀμαθία* — *πονηρία* — *το κακίον* — *ἀκολασία* a jiná, kteráž wždy smyslu *δημοκρατίας* jeho se dotýkají. Že slow *ὄχλος* a *ὄχλοκρατία* neužívá, zdá se, že *δημος* to samé u něho wyznamenáwá; a w Athénách w skutku dle slowa byla *δημοκρατία*, dle skutečnosti ale *ὄχλοκρατία*. Dle toho budíž i zde mluweno.

2) Zde potřebí wěděti, že obec Athénská w kupectwí a we wojnách po moři toho času nej-mocnější, na lodích nejwice sobě zakládala. Lodě jejich býwalý obyčejně welké a těžké, aby zboží a bojowníky w dostatečnosti nésti mohly, protož boháčů a šlechticů k zásobení celého lodstwa ani by nebylo postačowalo, aniž by se jim k tak hmotné práci chutě bylo dostávalo, protož lid sám wšecky lodě lidstwem zásobowal a wydržowal, za to ale wšecku moc sobě osobowal a tím práwě mocným se stal; nebo „k čemu kdo swou sílu dává — z toho sobě práwo brává.“ *Κυβερνηται* se nazý-

wali ti kteří na lodích rozkazovali; *πρωραται* byli oném podřízení, první mezi lidem weslujícím a w čas potřeby i zástupcové oněch; *κλεινται* byli zas ti, kteří buď hlasem, buď kladiwem neb píšťalou weslařům k souměrnému weslowání znamení dávali; *πεντηκονταρχοι* byli řiditelové lodí 50tiweslowých.

3) Athénané a Řekové wůbec trojím způsobem na ouřady dosazovali: α. losováním β. hlasováním a γ. rukouwztažením. Při losování byla jmena čekanců na listky (losy) napsána, pak se listky, táhly a čím jmeno wytaženo bylo, byl zvolen. Thukydides činí zmínku (VIII. kn.) o černých a bílých bobech, komu bílé připadly, byl ustanowen. Při losování domníwali se pohané, že vůli bohů swých w tom poznávají. Při hlasování (*εἰρεσις*) rozhodowala většina hlasů, a při rukouwztažení každý místo hlasů pozdwižením ruky vůli swou k wolení projewował. Xenofon zde jen dwou obyčejných připomíná. Řekové měwše něco k rokování a k rozsuzování wždy na tržiště neb na jiné veřejné místo se scházíwali. Hlasatel prohlašował shromážděnému lidu věci k rokování, vybízěl by každý záležitost swou přednesl, což každý sám, neb skrze řečníka swého učinil. W těchto shromážděních (*ἐκκλησιαις*) se vše obecni wyjednáwalo, rozsuzowalo a za platné přijímalo, což w Athénách tím více zapotřebí bylo, poněwadž tamnější nad míru swobody milowaný lid odjinud žádné nařízení by byl nepřijal.

4) Zde lze wěděti, že nejvyšší ouřadowé w Athénách bez platu pouze za čest obstarávání býwali; protož jen boháči je zastáwali; sprostší ale nemalejše vlastního jmění nazbyt jen po nižších toužili.

5) W tom obsažena jest zásada směru demokratického, totiž: *aby rovnowáha mezi obědny se zachowala*. Zde se objašňuje smysl slow *πονηροι* a *χρησοι* i celého odporu mezi chátrou a šlechtou Athénskou, že, jakož při aristokratické a oligarchické správě lid pozadu býwá, takž při demokratické a ochlokratické šlechta *ob-* neb *wymezena* býwá.

6) Námítku tuto činí sám autor, aby rozum demokratů tím omluwil a zostčil, oni že ráději chtí býti hloupé řízení dle smyslů swých, nežli chytře w otroctwí uwázání býti. Protož

7) Z polowice pochwalně se mluwí o Athénanech, že se práwa swého dobře držeti umí; a že šlechticové nic proti nim nezmohou.

8) Tímto poukazuje Xenofon na to, jak by se wady ochlokratického řízení odstranili, aby totiž zákonodárství i moc i soud jen nejmoudřejším swěřený byly, pak že by chátřa umlknouti a vůli nejlepších podrobiti se musela. Při tom však nemyslí ani na aristokracii, ani na oligarchii; neb mluwí o *δεξιωτατοι τους νομους τιθεντες*; tím že mluwí o *χρησοι* newymezuje *οἱ χρησοι του δημου*, nýbrž jen *μεινομενοι ανθρωποι*. Zde zvláště we slowech: *πολα-*

σουσιν οἱ χρησοὶ τοὺς πονηροὺς dáwá pošeptmo Solonowi moudré naučení, a všem, kteří o dobrém řízení rádi howotíwají.

9) Dle obyčejných zpráv známé jsou v Řecku osoby *swobodné* a *služebné* čili *otroci*. Zde připomínají se i *μετοικοι*, nejspíše něco více nežli *οἱ δουλοι* a méně nežli *οἱ αἰσαι*, podobní našim *podruhům*, *nájemníkům*, *starým robotníkům*, nebo *ruským* a *polským chlapům*, kteří neměwše vlastní swobody wždy pod správou swých zástupců čili *patronů* (*προσταται*) býwali a za to poplatky *μετοικον* zvané, jim dáwali. Otroci čili newolníci w Řecku i w jiných zemích pražádné swobody osobní (tím méně wěcní) nemíwali; oni za pouhá howada, wěci mowité považowáni býwali, pročez potkawše se s pánem swým neb s jiným měšťanem na potkání mrskání, a newyhnuli-li se mocně k tomu dohánění býwali. Toto trýznění a opowržení otroků w Athénách dle řízení jejich nejen že přestalo, nýbrž býwalo jim i howěno. — Z jakých příčin Athéňané oněm *μετοικοι* ouplnou swobodu dali, jest zde powědíno. — Otroci se wším co měli patřili pánu swému (we Spartě je jeden druhému půjčowal); pročez pán dáda otroku swému část peněz k téžení na př. k obchodu, wše co z nich natěžil wzal sobě. Čím více tedy wytěžil otrok, tím líp pro pána. — Tento způsob připomíná se také w

podobností w Písmě N. Z. (Mat. 18. 25. Luk. 19. 13.). Wúbec každý otrok, jemuž pán nějakou žiwnost swětíl, musel jakousi daň ze swých wýdělků platiti; což tím spíše učiniti mohl, čím více sobě wydělal; tato daň zde slowe; *αποφορα*; protož powolowal-li pán otroku swému wždy sám při tom získal, ano kdo moudrý byl poznal, že otrok, jsa w přílišné hrúze, w těsném otroctwí beze wšeho vlastního zisku žiw, nebude mítí chutě pracowati, že raději wšecko opustí, buď že prchne, aneb i to coby vlastního snad měl, pánu swému dá. Že takto skutečně býwá lze jen pomyslití, jak mocně strach na takowéhoto člowěka působí; u nás w Čechách ještě před 80ti lety utíkali sedláci ze statků swých zanechawše stavení, dobytek, nábytek i polnost swou; neb se obáwali, že neodolají powinností wrchnostenským, že nedostihnou obživu swou; protož w poutech nazpět na statky své přiwádění býwaly.

10) Zde se potkawáme se čtením w textu rozdílným. W jiných wydáních stojí: *τὸν δὲ γυναιζόμενον αὐτόθι καὶ τὴν μουσικὴν ἐπιτηδεύοντα οὐ καταλέλκεν ὁ δῆμος, νομίζων τούτο τοῦ καλοῦ εἶναι, καὶ γινῶς ὅτι οὐ δύναται αὐτῷ ταῦτα εἶναι ἐπιτηδεύειν* — což wšak s celou řečí i w ten smysl souhlasí, že lid wšeho toho se nezhoštil. Čtení w textu přijaté jest obyčejné.

11) Z toho widěti, jak Athéňané wše pou-

žívali, aby jen žádný z nich nad míru nezbohatnul, a nad nimi neopanoval, neb jak lehce by se bylo mohlo státi, že by boháči aneb jeden z nich na ně byl wyzrál a demokratickou správu jejich zrušil. Že opatrnosti nikdy neškodí věděli sice dobře v Athénách, ale chytrý Pisistrates předce nad ně se vyšinul.

12) Že by se při všech soudech nespravedlivě a jen na ohledy patřic soudilo, nemyslí zde říci autor; mluví toliko o soudech chátrou lidu wedených. Byli jsou v Athénách spravedlivé soudy v Areopagu, o jehožto nestrannosti všickni tehdejší spisowatele s welkou pochvalou mluví.

13) *Συμμαχοι* podobni v Římě: „*Sociis latini nominis* neb *Provincialibus*“ byli více poddání a vždy v odboji s Athénany; protož tito dle rady demokratické moc sobě protivnou ztenčovali, v čemž dle tétož zásady učinili, dle které každá politika buď si monarchická aneb aristokratická jen sebe zachováti hledí, a všemu, co jí protivné odporuje a častokráte dle mravních zákonů soudě jednotlivcům křivdy činí.

14) Dle starodávných obyčejů posílali se do podmaněných zemí *správcové, místodržící, zástupcové* mocnosti *samé*. Takí se stávalo v Perské i v Řecké monarchii, takí v Římské republice a napotom v monarchii a jinde welmi chytře. Majíce

poddání správu svou doma, lehčeji poddanost svou nesou a v ní udržení bývají. Avšak Athénané pro sebe ještě lépe se poradili a spojence bezpečněji na se upoutali. Tuto radu dal jim jejich ochlokratický rozum. Což dobrého z toho jim pošlo zde obšírně wypsáno. — *Πρωταρειον* byli peníze, jež při soudu obě strany žalobník i obžalovaný na pojištění pře své složiti museli. Jmeno své mají od domu soudního *πρωταρειον* zwaného. W tomto domě bývali (jak Plutarch dosvědčuje) soudcové na obecní outraty častování, a *πρωταρειον* na výživu soudců samých. — *Ἡ ἐκατοση . . . ἐν πειραεῖ* byl stý díl cla v přístavu jmenem *Πειραεὺς*. Tento přístav před městem wystavěl slavný vůdce Themistokles; — *συνοικια* jest přebývání a stravování se. Z toho patrně, že Athénští k oněm *συμμαχοις* wálně pohostinni nebývali, neboť sobě u nich strawu notně platiti museli. Ze svých otroků též těžiti uměli: *ανδροποδον μισθοφοροῦν*; — *οἱ κηρυκες αμεινον κραττουσιν* rozuměj že *κηρυκες* jakož u Římanů: *lictiores*, u nás biřicové, drábowé (policajti), k soudům předvolávali, veřejné shromáždění ohlašovali, při čemž též své dárky mívali; *οὐκ ἐν ἀλλοις, ἀλλ' ἐν τῷ δήμῳ*, též *ὁ δήμος ἐστὶν δη νομος Ἀθηνησι* rozuměj na smysl ten, že by i lid všecky soudy nesprawoval, na př. v Areopagu a v *Πρωταρειον* i z těchto poslední odvolání k lidu činili

se mohlo; — *και αντιβουλησαι αναγκαζεται* — tím měl každý sobě přizeň lidu Athénskému získati. Musel totiž p. měštana za ruku vzíti, jej dle jména pojmenovati na srozuměnou, že dobře jej zná a milost od něho očekává; též, což obzvláště čekanci na úřad nějaký činili, pěkně prositi o přizeň. — W tom jest patrná ochlokratická pýcha Athénská, skrze kterou mnohý rozsáhlý křivdu utrpěl musel; jakož i pro přílišnou žádost po penězích; — *z μανθανοντες ελαυνειν τη κωπη* opět vysvětluje, jak sobě w Athénách mnoho zakládali na obchodu a na vládě po moři.

15) a 16) Hle! chytrost vojenská. Athénané činíce se dle potřeby buď silnějšími aneb slabšími, slabších mocí, mocnějších lstí sobě podmaňovali. Že spojené obce w poddanosti udržovati mohli, na tom zvláštní svou moc zakládali, a jak zde vysvětleno vše chytře použiti uměli: potřebu, polohu i velikost ostrovů.

17) Xenofon vypisuje všechny výhody po moři panujících Athénanů: poukazuje spolu jak daleko po Evropě, Asii a Africe za obchodem se plavili. a dotýká se i toho, že pomíchavše se s národy cizími své domácí obyčeje a jazyk porušují; což ostatní Helenové nečiní a mravy své cizotou neporušené zachovávají.

18) Aby při posvátných věcech sobě vši-

ckni rovní zůstali a každý občan povinnost i čest bohům svým skládati mohl, ustanowili, že co jednotlivci dosti slavně učiniti nemohou, všickni dohromady na obecní outraty učiní; neb oběti pohanské bývaly velmi slavné; žertvy velké, vina skvostná, kadidla drahá a oblek zvláštní mnoho výloh činily. Při obětích nepřicházelo všecko na zápal, jenom wnitřnosti, slabizny, poprsí; ostatní buď při hodech ztráveno, aneb po darech přátelům rozosláno bývalo. Při žertvách obecních se lid o zbytky losem dělil. — Též i veřejné budovy pro lid z obecního jmění stawěny bývaly. Ale

19) to velké výlohy! odkud na to peněz? Hned dále počítá autor, jak obec Athénská jediná při svém obchodu po moři bohatne.

20) Že Athénané na ostrově nejsou, velmi jest jim nepřiznivě, a mají se co obáwati, aby o celé řízení své nepřišli; toto jim napovídá slovy: *ει νησον φκδυν, μηδεποτε προφοδηναι την πολιν απ' ολιγων μηδε πωλα ανοιχθηναι*. Tím se připomíná, že velmi mnoho na poloze nějaké země záleží. Jak lid sám w té věci smýšlí a se chová wypravuje se dále w 21.

22) Autor činí pozorna, jak Athénané při smlouvách opatrní bývali, což opět na zkázku šlechticů činili. Místo *αδικειθαι νομιζοι τις η* čte se jinak *αδικειν ονοματα*; a místo *δοξαιεν* — *δοξαι ειναι*.

23) Při hrách divadelních lid sám vždy býval kritikem a autorem; proto si vši potupu na sebe zapovídal. Na tehdejších divadlech i osoby jmenovány bývaly; lid ale netrpěl, aby činy jeho všem domácím i cizincům na odiv vystavovány byly. Po domácné a na boháče a jiné protivníky jeho bylo posměvačů dosti. Lid dobře znal příznivce a odpůrce své mezi sebou i mezi šlechtou; posuzoval však při tom každého jen dle politické a nikdy dle mravní ceny. Kdo obci užitečným jest, byť by i největším nešlechetníkem byl, jmn byl za hodného. Kdo politiku beze vší morálky posuzuje, zde pochodí, a zdá se, že jich mnoho takto o politice soudí, skoro jako o měsíci, jen když plný, třeba i ukradený. Xenofon dle rozumu sokratického zdá se, že by tak nesoudil!

24) Jak začíná také i končí oddíl tento slowy podobnými ve smysl následující: *My Athénané chceme svobodu, proto svolili jsme sobě lidu vládu za způsob řízení, kteréž i sami powedeme; my ale chceme být i též bohatí, k tomu nám budiž obchod a k obchodu moře; kdo nám v tom překážá před námi neobstojí: protož wy boháčci a spojenci nechte nás, kořte se, dejte co máte, my nyní páni.* Dle tohoto smýšlení dobře provedli úlohu svou a v tom jich Xenofon chválí, byť by i způsob řízení jejich chváliti nechtěl. — Dále w od-

dílu II. vypisuje soudy w Athénách a proti nim pronešené námitky. Napřed budiž podotknuto o některých hlavních soudech w Athénách:

1) Dewatero archontů. *První* archon byl *wládce* (αρχων); *druhý král* (βασιλεύς); *třetí polní wádce* (πολεμαρχος); ostatních šest byli *zákonodárcové* (θεσμοθεται) t. kteří každoročně zákony přehlíželi, špatné a zbytečné na lepší změnovati připomínali.

2) Velká rada (βούλη) pozůstávající z 400 soudců, ze čtvero tříd všeho lidu vybraných, kteřížto zákony Areopagu předložené we shromáždění lidu (ἐκκλησιᾷ) ustanowovali a ztwrzowali. W čas potřeby mohla rada tato i rozsuzovati.

3) Areopag, w němž 300 ἀρεωπαγιδῶν t. soudců bývalo, kteřížto lidu zákony předkládali a pospolu s ním rozsuzovali.

4) Πρωτανειον, kdežto φιλοβασιλεύς, tímto podřízeni προεδροί a všem předsedící ἐπίσταης soudili.

5) Εφῆται (z ἀφίημι) soudcové w počtu 51, k nimž od nižších ouřadů odvolání se dalo.

6) Ἠλιασται byli zase soudcové, kteří na soudech ἡλιαία pod širým nebem soudili. W Athénách bývalo ještě mnoho jiných ouřadů, mezi nimiž

6) Οὐρακισμός co soud neobmezené libowolnosti nejpowěstnější. Zřízení byl proti všem odpůrcům

lidu Athénského, kteřížto 6000 hlasů na 10tileté wymanství z obce wypovězení býwali a nikde hájiti se nesměli.

25) Nyní jakoby autor řeč svou k zastání lidu Athénského obrací, což skutečně dobře umí wy počítaje mnoho důležitých příčin, z nichž patrně vyplývá, že možno všecko rychle při soudech obstaráwati.

26) Zde se samowolně přiznává k věci, která při soudech až do skonání světa bude; však wymlouvá je a dokládá, že přemnoho se schází k rozsuzování. — Že i na loď pilný pozor se dával, stávalo se, protože loďstvo u nich nejvíce platilo. W Athénách museli sobě i bohatší občané sami loď zřizowati a je wydržowati. Při stawbách zvláště na to hleděli, aby boháči a šlechticové na obecni půdě nic nestawěli, což na příkoř obci často se stávalo. — Při slawnostech k účtě bohům swým učiněných míwaly rozličná diwadla a hry domníwající se, že tím sláwu bohůw rozmohou. Zde jako na příklad jenom několik jich uwedeno; t. slawnost *Bakcha*, boha wína a opilců w měsíci prosinci; slaw. *Apolla*, boha tak zwaných uměn (mus) w měsíci unoru, protož i jméno tétož slawnosti *θαρρηλία*; slaw. *Minerwy*, bohyně umění w 5ti letech jednou; slaw. boha *Prométhea* a *Vulkána* boha chromého, ochrance kowů a kowářů. — . . . αρχας διαδι-

κασαι, musel totiž každý ouřadník w určitý čas z ouřadu swého před lidem shromážděným počet klásti; načež buď cti neb hanbou a trestem podáfen býwal; — *εαν τε ύβριζωσι — ασεβησωσι*, pomluw, hádek, swárů, rozmišek i rouhání dost asi býwalo w Athénách.

27) Každoroční rozsuzování tím potřebnější býwalo, poněwadž mnoho ouřadníků po roce w ouřadech se střídáwalo, z čehož by po roce weliký zmatek se stával.

28) Že by při ztenčení soudů i soudců ne-wyhnutedlně méně býti muselo, myslí se w ten rozum, že by se počet soudců w pozůstalých soudech nezvýšil; protož z menšího počtu soudů i menší počet soudců wypadne. Že mnoho soudů w Athénách býwalo, již swrchu podotknuto. Čte se též místo *ολιγα* zcela opáčně *πολλα δινασηρια*; dá se však i toto w dobrý smysl obrátiti.

29) Kde není rady tam není pomoci; zde však jinak, rada jest, pomoci ale není; leč jak myslí Xenofon z chytra na chytrou chátru.

30) Zde ještě powědmo, jak obezřetně sobě Athénané při zbouřených jiných obcích počínají t. že ke straně lidu se přidáwají, což prý lid ze zkušenosti činí.

31) Ku konci těší Athénany, že od šlechticů, byt by je (neb při *ολιγοι* šlechtu a boháče na my-

sli měl) i pronásledovali, zneuctíwali a trestali, ano že vůbec od žádného kárance nic k obávání nemají. — 29, 30 a 31 jsou jen přímětky a mnoho temného v sobě obsahují, bez pochyby za příčinou porušeného textu samého, s čímž se na mnoze ve starých autorech setkáváme.

ZPŮSOBY MLUWY ŘECKÉ.

ἐρχόμεναι δια δεός, δια χρείαν vládnou hrůzou, potřebou.

βούλειν περὶ της πολέως raditi se (v záležitostech) obce.

δια τοδε, οτι proto, že

δὲ ἐνδειαν χρήματων ἐνέσι ἐνίοις ἀνθρώπων ἀμαθία pro nedůstatek věcí (peněz) wězí na mnohých lidech neumělost.

δοκεῖ ἐν τῷ δὲ κάκῳς βουλευθῆναι zdá se, že w tom zle se poradil.

ἐκ Διός ἐσι z počasu, powětrnosti jesti.

ἐὶ δὲ δεῖ καὶ μικροτέρων μνησθῆναι máli se i na maličkosti wzpomínati.

ἐὶ δὲ τις τοῦτο θανατᾷξει diwil-li by se tomu někdo.

εἰποι δ' ἂν τις řekl by snad někdo.

εἰς ἐν ἄθρῳ w jedno spojím.

ἐλαύνειν τῇ κωπῇ zápoliti weslem.

ἐλπίδα ἔχειν ἐν τίνι naději míti w někoho.

ἐπει δὴ ὅν τὰντα οὕτως ἔχει když pak tedy tomu tak (jest).

ἐπιλαμβάνεσθαι της χειρος chápati se ruky.

ἐπὶ το πολύ we mnohu, na mnoze, mnoho.

ἐξεύρισκεῖ τὸν ἀγαθὸν αὐτῷ καὶ τοῖς ὁμοίοις αὐτῷ wyhledává dobré pro sebe i sobě rovným.

ἰδιῷ μάλλον καὶ φῶνῃ καὶ διαίτῃ καὶ σχήματι raději vlastního jazyka, obyčeje i řádu (domácího) se držím.

ἰσχυρὸν το ἐναντιὸν τίνι καθίστημι silný odpor někomu postavím.

οἱ δὲ ὅμοιοι τοῖς ὁμοίοις ἐνοὶ εἴσι rovní rovným přiznivi (dobří) jsou.

οἰκοι καθίστημι doma sedím.

ὀλιγιστον χρόνον ἐσι nejkratší čas jest.

πένία ἀγει ἐπὶ τα αἰσχρο chudoba dohání (wede) k nešlechetným činům.

πολλὸν χρόνον περὶ ἔλναι dlouhý čas pěšky choditi.

πολλῶν ἡμερῶν ὁδός mnohodenň cestá.

προς δὲ τούτοις mimo to však.

σφίσιν αὐτοῖς τὴν ἀντίαν ἀνατίθεσθαι sami sobě příčinu přičítati (přikládati).

τα χρήματα ἀφαιρεῖν statky odjímati.

την μούσικην ἐπιτηδεύω hudbu prowozuji.
 τίνος τίνι ὀλιγὸν μέλει něco někomu málo staro-
 sti čini.

τοὺς νόμους τιθῆμι zákony stanovím, dáváám.
 τῷ τρόπῳ χρᾶσθαι toho způsobu užíwati.

Ony

str. 8 řád. 5 z dola	misto Proxerowi čti Proxerowi
23	3 — χτημάτων χρημάτων
—	14s hora διασώχοντες διασώζοντες
25	11 — χτηστοῦ χρηστοῦ
—	12 — διαιτημάτων διαιτημάτων
29	8 — Αἰιοῖ Αἰιοῖ
58	2 z dola milowaný milowný.